

# HAJDUFÖLD

**ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN**  
 Egy hóra . . . . . 50 K Félévre . . . . . 220 K  
 Negyedévre . . . . . 110 K Egész évre . . . . . 440 K  
**EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 2 KORONA**

**KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP**  
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap  
**Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre**

**SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:**  
**DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.**  
**INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZÁM.**

## Kalandorok

Igazsága van a kormány hivatalos közleményének, amikor megállapítja, hogy azok a lelkiismeretlen emberek, akik IV. Károlyt a husvéti sikertelen puccskísérelt megismétlésére rábírták, csakis úgy követhették el nemzetrontó gaztettüket, hogy a magyar nemzeti érzés teljesen hiányzik vagy kiveszett belőlük.

A magyarok Istenének gondoskodása megőrizte ezt a balsorsujtotta árva nemzetet a végveszélytől, melybe ezek a kalandorok csaknem bele döntötték. A magyar hűség, józanság és vitézség megsemmisítette azokat az ártó tényezőket, amelyek előtt szentebb az önérdék, a csuszás-mászás, az érvényesülés, mint a Haza élete és üdve.

Hálát adhatunk a sorsnak, hogy ezekben a válságos, nehéz, történelmi napokban egy egész ember kezében van az ország gyeplője, aki megingathatatlanul, tántoríthatatlanul áll meg azon a helyen, ahova egy feltámadni kívánó nemzet bizalma helyezte. A sorsküldötte férfiú ő, aki nem néz se jobbra, se balra, mert éles tekintete csak egy irányba van szegezve; semmi más nem néz, mint hazájának, magyar fajának javát, melyen minden erejével munkálni soha egy perere meg nem szünik.

Ezeknek a viselkedésére nem találunk mentséget, de még csak enyhítő körülményt sem. Kis II. János közlegény fegyverrel gyilkolta meg Szabó András közvitét, mert ezek a lelkiismeretlen udvaroncok szembeállították őket egymással. Testvért gyilkolt a magyar fegyver. Ki a felelős azért a drága magyar vértért, amit testvérek ontott ki? Lehetőleg súlyos büntetéssel sújtani azt, aki e szörnyűséget okozta és előkészítette?

Egy nemzet átka kíséri azokat, akik épen

legválságosabb napjaiban rohanták meg, hogy elragadják tőle azt az első parányi sikert is, amit halálos elszántság és hősi ellenállás, nehéz tárgyalások és a kormány lankadatlan, kemény munkája kiküzdött számára.

Le kell számolni velük. S leszámolni olyképen, hogy soha többé senkinek eszébe ne jusson, hogy hasonló végzetes kalandba sodorja az országot. Egessük ki a nemzet beteg testéből a fekete-sárga mételtyt s tegyük ártalmatlanná kiméletlenül a mételty okozóit.

## A kormány IV. Károly lemondását követeli

### Elfogták a puccs előkészítőit

### A felkelők résztvettek a lázadás leverésében

Budapest, okt. 25. A MTI. tegnap hírt adott arról, hogy hétfőn reggel a lázadók fegyverszünetet kértek a kormánytól és a kormány feltételeinek közlése céljából a Törökbalintól északra fekvő Csikimajorban Kánya Kálmán rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, valamint Sárkány Jenő altábornagy találkoztak dr Gratz Gusztávval és báró Lehár Antallal.

A magyar kormány által közölt feltételek, miként arról a MTI. értesül, a következők voltak:

1. Feltétlen fegyverletétel. Teljes hadianyag kiadás.
2. Amnesztia mindenkinek, amennyiben a fegyvert haladéktalanul leteszi, kivéve a felbujtókat és a vezetőket: Őfelsége politikai tanácsadóinak felelősségrevonása tekintetében rendes magyar bíróság dönt.
3. Őfelsége a magyar trónról irásban önként lemond.
4. A magyar kormány Őfelségeik teljes személyi biztonságáért az országban való tartózkodásuk tartama alatt jótáll. Az országban való ideiglenes tartózkodási helyük iránt a magyar kormány a budapesti nagyhatalmi képviselőkkel való tárgyalás után fog intézkedni.
5. Végleges tartózkodási helyük tekintetében a magyar kormány a nagyhatalmakkal megállapodik.

A feltételek közlése után Kánya Kálmán nyomatékosan figyelmeztette a király kiküldöttéit arra az óriási veszélyre, amelybe IV. Károly akciója sodorta az országot s azon beláthatatlan következményekre, amelyeket ez maga után vonhat. Közölte egyben azt is, hogy mindezekre való tekintettel a magyar kormány mindezt minden felelősséget az esetleg bekövetkező eseményekért magától a leghatározottabban elhárítani. A király kiküldöttéi megígérték, hogy mielőbb megadják válaszukat, ehelyett azonban sürgősen megkezdték a visszavonulást, amely rövidesen teljes felbomlással végződött.

### A felkelők Sopronban

Sopron, október 25. A lázadás hírére a Héjjas Iván parancsnoksága alatt álló felkelő csapatok határon a védelemre szükséges erőseket hátrahagyva, főerejükkel Csorna felé vonultak, hogy a magyar kormány folyamatba tett akcióját a lázadás leverésére mindenben támogassák és a rendet helyreállítsák. A lázadók ismételten futárt küldöttek Héjjashoz, Nyugatmagyarország fővezérének ígérve neki, ha visszatér régi helyére és nem vesz részt a

lázadás leverésében. Egyben megtévesztésül hamis táviratokat is mutattak neki, amelyek, szerint a király bevonult volna Budapestre és Belitska Sándor honvédelmi miniszter felszólítja Héjjast, álljon a király rendelkezésére.

Mindezen ígéretekkel és rendelkezésekkel nem törődve a felkelők a lázadás elnyomásában tevékenyen részt vettek. Sopront és vidékét megtisztították a lázadóktól, a lázadók parancsnokát, Köhler ezredest Sopronban elfogták és most készen állanak arra, hogy mielőbb a rend fenntartására szükséges megbízható erők Sopronba érkeznek, a várost ismét kiürítik és a szövetségi tábornoki bizottság rendelkezésére bocsátják.

Budapest, okt. 25. A szerteszálott lázadó csapatok és szétbomlott kötelékei minden irányítás nélkül a bicskei erdősgébe menekültek. A vezérek, Lehár báró ezredes és Ostenburg őrnagy a nemzeti hadsereg bekerítő mozdulatai után elhagyták IV. Károlyt és vezérkarát és elmenekültek Tatárról, Menekülés közben Ostenburg látva a puccs teljes összeomlását és a helyzet tarthatatlan voltát, mielőtt elfogták volna, forgópisztolyával föbelőtte magát.

### Fogságban a felbujtók

Budapest, okt. 25. IV. Károly még mindig Tatán van a nemzeti hadsereg őrzetében. Ugyanott tartózkodnak Rakovszky István, Andrássy Gyula gróf és Gratz Gusztáv, akiket valószínűleg rövidesen Budapestre hoznak, de ebben az irányban még komoly intézkedés nem történt.

IV. Károlyt valószínűleg Angliának adják át. Ebben az irányban még folynak a diplomáciai tárgyalások.

Ostenburg őrnagyról az a hír terjedt el, hogy öngyilkosságot követett el. Hivatalos helyről ezt a hírt még nem erősítették meg.

Tegnap este a rendőrség Budapesten több letartóztatást eszközölt. Letartóztatták Friedrich Istvánt, aki Attila-köruti lakásán épen Hornyánszky Zoltánnál konferált, nem különben apósát, Asbóth egyetemi tanárt. Friedrich István hivatkozott mentelmi jogának megsértésére, de önként követte a detektiveket. Friedrich az éjszakát az egyik főkapitány szobájában töltötte, ahol őrizetbe vették.

Ugyancsak letartóztatták a tegnap este folyamán Szilágyi Lajos és Beniczky Ödön nemzetgyűlési képviselőket.

A rendőrség Szmezsányi nemzetgyűlési képviselőt is le akarta tartóztatni, de amikor a detektivek a szobába léptek, az ott tanácskozást folytató tisztek fenyegetőleg léptek fel és Szmezsányi a pillanatnyi zűrzavar alatt a

másik szobába ment és az ott lévő két lepedő segítségével az utcára leereszkedve megszökött.

A legutóbbi napok eseményei aktualitást kölcsönöznek a nemzetgyűlés összehívásának. Ebben a tekintetben illetékes helyen végleges döntés még nem történt, mert a kormány a nemzetgyűlés összehívása előtt még tisztázni akarja a külpolitikai helyzetet és a pártvezérekkel is érintkezésbe akar lépni ebben a kérdésben. (MTI)

Budapest, okt. 25. A balsikerű államcsíny kísérletében résztvevő Sigray Antal nyugatmagyarországi fő kormánybiztos is. A gróf a nyugatmagyarországi helyzet akuttá válásakor becsületszavát adta a Bethlen-kormánynak, hogy semmiféle karlista puccsban nem vesz részt. Becsületszavát és hivatali esküjét megszegte, mert az elsők között volt, akik résztvettek a puccsban, a fegyveres ellenállásban és a Budapest-felé való előnyomulásban. Most már ő is bíróság alá fog kerülni. Elrendelték ellene az országos körözést és letartóztatását.

Szombathely, okt. 25. (Budapesti Tudósító.) Szombathelyen a helyzet teljesen nyugodt. Guillaume tábornok, közletparancsnok a kormány intézkedésére átvette a nyugatmagyarországi kormánybiztosság vezetését. A tábornok intézkedései olyan rendet teremtettek, hogy semmi nyoma sincsen már a lezajlott nehézségeknek. Sigray Antal volt fő kormánybiztos, Horváth László tábornokot, Achár ezredes, Gubhardt őrnagyot és Renner Oszkár Pál főfelügyelőt őrizetbe vették.

Szombathelyen most sokat beszélnek és általában nagy megbotránkozással tárgyalnak Mikes püspök vasárnapi beszédéről, amelyet a püspöki vár erkélyéről tartott, ahol bejelentette, hogy a király délután 2 órakor bevonult Budapestre, ahol nagy diadallal, örömmel és zászlókkal fogadták. Felhívott mindenkit, hogy csak a király kormányának engedelemkedjék és megfenyegette azokat, akik ellen szegülnek.

Szombathely, okt. 25. A belügyminiszter gróf Czirdky József főispánt hivatalától felfüggesztette és a főispáni hivatal vezetésével Herbst Gézá, Vasvármegye alispánját bízta meg. (MTI)

### A kormány nem folytat boszupolitikát

Budapest, okt. 25. A kormány, mint ezt velünk a legilletékesebb helyről közlik, semmilyen irányban nem óhajtja a boszú politikáját folytatni és mindenféle bűnt a megfelelő bírói forum elé állítja.

### A kereszténypárt a kormány mellett

Budapest, okt. 25. A Keresztény Nemzeti Egyesülés pártjában a tegnapi értekezlettel kapcsolatban megindult a bomlási folyamat. Eddigi jelek szerint körülbelül 19-15 képviselő fogja rászálni magát arra, hogy a pártot elhagyja. Az első kilépők között lesz Budaváry László, Grieger Miklós, Kontra Aladár, Gerencsér István és Bartha József. Ezek a képviselők már régóta rossz szemmel nézik, hogy a keresztény párt állandóan asszisztál a a túlzó legitimisták működéséhez. Ezek most megragadják az alkalmat a tegnapi értekezletből kifolyólag, hogy kilépjenek a pártból. (MTI)

Budapest, okt. 25. A Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártjában ma este bizalmas megbeszélés volt, amelyen résztvettek Vass József és Bernolák Nándor miniszterek is. Ma már sokkal nyugodtabban ítélik meg a helyzetet, mint tegnap és azt hangoztatják, hogy a kormánynak sikerülni fog az összes sürgős kérdéseket az ország érdekében megoldani. A párt biztosította a kormány tagjait, hogy minden tekintetben támogatni fogja munkájukat.

Foglalkoztak a tegnapi éjszakai sajnálatos eseményekkel is és azokat a legerélyesebben elítélték és kérték a kormányt, hasson oda, hogy hasonló dolgok meg ne ismétlődhessenek. A párt vezetőinek főgondja, hogy a kormányzatot az államhatalom erejének megerősítésében minden erejével támogassa és e tekintetben az egész pártnak ereje is teljesen rendelkezésére áll Bethlen kormányának. (MTI)

Budapest, okt. 25. Ma délelőtt Horthy Miklós kormányzóznak a Nemzeti Kaszinó kül-

döttsége feliratot nyújtott át, egyebek között ezeket mondja:

Azon reményünknek adunk kifejezést, hogy a kormány a lázadást, a puccsot előkészítő kalandorok felelősségére vonásával ugyanazon határozottságot és minden mellék-szempontra félreterelő erélyt fogja kifejteni, mint amellyel magát a felkelést elfojtotta. A nemzet nyugalma megköveteli, hogy hasonló megrázkódtatások megismétlődése egyszermindenkorra lehetetlenné legyen téve. A külföldet meg kell győzni arról, hogy a magyar kormány önére jöjjön is meg tudja találni az eszközöket arra, hogy e területen a közrendet biztosítsa. A bűnösen felidézett testvérharcban elesettek vére pedig megtorlásért kiált az éghez.

### Bajorok nem voltak a lázadók közt

Budapest, okt. 25. Egyes külföldi lapokban hírek jelentek meg arról, hogy a lázadó Osztenburg őrnagy csapataival együtt nagyobb számú bajor katonaság is részt vett volna a lázadásban.

A MTI-t felhatalmazták annak közlésére, hogy a lázadók között bajor katonaság egyáltalában nem volt. Az ide vonatkozó hír legelőször kapott koholmány.

Budapest, okt. 25. Helion József tartalékos hadnagy, a MTI munkatársa, vasárnap reggel önként jelentkezett és részt vett a Budaörs mellett lefolyt harcokban. Az ütközet alkalmával kézigranátszilánktól találva bal karján megsebesült.

Budapest, okt. 25. A főváros veszélyének első híre az egyetemi ifjúság fegyverbe lépett. Az ifjúság impozáns állásfoglalása és elszánt harci készsége, valamint számbeli ereje tökéletesen elegendő lett volna a lázadás leverésére.

### Mozgósít a kisantant

Belgrád, okt. 25. (Avala.) A hivatalos lap mai számában rendelet jelent meg, amelyek 6 heti fegyvergyakorlatra behívják azokat a katonákat és tiszteket, akiket 1918. óta szabadságoltak. A rendelet a katonai szállítmányok céljaira szükséges állatok rekvirálásáról is szól.

Páris, okt. 25. (Szikratávirat.) Egy Ruter jelentés szerint a cseh hadsereg mozgósításának dekretumát kedden reggel írja alá a köztársasági elnök.

Belgrád, okt. 25. (Avala.) Három szerb áadosztály fegyverbe szállítását rendelték el.

Valamennyi parlamenti és parlamenten kívüli párt tegnapi értekezletükön kimondotta, hogy helyeslik a kormány magatartását és hogy az egész ország szolidáris az egész kormánnyal. A pártok sarkalják a kormányt az intézkedéseknek megtételére, amelyekkel el lehet háritani a nemzetet fenyegető veszélyt.

Prága, október 25. (Csen Sajtó Iroda.) A képviselőház külügyi bizottságának mai ülésén Benes dr miniszterelnök kijelentette a cseh kormány felfogását a magyarországi eseményekről. Kijelentette, hogy ilyen fajta dolgoknak nem szabad megismétlődniük. Egyáltalán nem lehet megengedni ilyen eseményeknek rendszerré fejlődését, amely Középeurópa egyes államait anarchiába dönthetné és állandóan háborúval fenyegetné.

Prága, okt. 25. A Cseh Sajtóiroda jelenté: Benes külügyminiszter a külügyi bizottságban mondott beszéde folyamán a következőket fejtette ki:

Bátran ki lehet jelteni, hogy a magyarországi kormányok a békeszerződések ellen vannak, tehát felelősek abban, hogy megkönnyítették Károly király akcióját.

Benes szigorúan elítéli a karlistákat és Károly királyt, mint akik a népszövetségben olyan irányban működtek közre, ha nem hivatalosan is, hogy Középeurópa békés fejlődését megakadályozzák és megkönnyítsék a Habsburg-dinasztia restaurációját.

A kisantant mindig arra törekedett, hogy ezt meg tudja akadályozni és annakidején a Népszövetség és a szövetségesek előtt kijelentette, hogy minden restaurációs törekvés Középeurópában politikája ellen irányul.

Benes figyelmeztette a svájci kormányt, hogy Károly király újabb kísérletet készített elő. Kifejtette továbbá a reá rehozandó felelősséget, mivel a monarchia utódállamainak közvetlen szomszédságában fekszik. Olaszország, Franciaország, Anglia együttes lépést tettek Budapest, tehát ebből megállapítható, hogy Olaszországgal szemben nem merültek fel nézeteltérések. A kisantant van legjobban érdekelve az esetben és a szövetségesekkel egyetértésben jár el. Feltétlenül szükséges, hogy a helyzet minél előbb likvidálódjék, hogy az állandó békés munkásság ismét megkezdhesse működését. (MTI)

### Az antant nem engedi meg a restaurációt

Róma, okt. 25. A Stefani-ügynökség nyilatkozatot tett közbe, amely egyebek között így szól:

A magyar kormány a szövetségesek jegyzékébe tudvalevőleg azt válaszolta, hogy Károly király a törvény értelmében uralkodói jogokat Magyarországon nem gyakorolhat és az országot el kell hagynia. A kormány ebben a tekintetben megtette a szükséges intézkedéseket.

Ezeket a kijelentéseket a magyar követ tegnap kormánya megbízásából formálisan megismételte Della Torretta külügyminiszter előtt, aki a követtel szemben ragaszkodott ahhoz, hogy a magyar kormánynak, Magyarország érdekében is meg kell győződni annak feltétlen szükségéről, hogy a legnagyobb gyorsasággal és eréllyel kell eljárnia, hogy az ügyet haladéktalanul elintézhesse. Della Torretta külügyminiszter kijelentette, hogy Olaszország a kisantant magatartását igazoltnak látja és nem cselekedhet másként, mint azzal szolidárisan. Hozzátette, hogy a szövetséges hatalmak teljesen egyetértenek abban, hogy a békeszerződések és a nagyköveti konferencia határozata értelmében a restaurációt meg nem engedi. (MTI)

London, okt. 25. (Wolff.) Lord Curzon tegnap tárgyalt Washington Cowant hadügyi államtitkárral és Churchill lorddal, majd az alsóházban közölte, hogy a szövetséges kormányok továbbra is erélyesen ellenzik a Habsburg-dinasztia visszatérését.

A magyar kormány tudatta a szövetséges kormányokkal, hogy kívánságuknak eleget tett és a szükséges lépéseket megtette Károly király Magyarországról való eltávolítására.

### Internálják IV. Károlyt

Páris, okt. 25. (Szikratávirat) A nagykövetek tanácsa elhatározta, hogy jegyzéket küld a magyar kormányhoz és felszólítja, hogy likvidálja Károly király kalandját.

A kisantant képviselői demarsot tesznek a nagykövetek értekezleténél, amelyben tiltakoznak Károly király visszatérése ellen. Egyidejűleg elhatározták, hogy a kaland végével internálni fogják Károlyt, de az internálás végrehajtásáról a vélemények eltérőek.

Vannak, akik Amerikába akarják küldeni, a befolyásosabb körök pedig Malta szigetét javasolják.

Az antant képviselői szilárdan elhatározták, hogy a kisantantnak szabad kezűt adni a magyar kérdés szabályozására, ha a magyar kormány képtelen volna, vagy rosszindulatról tanuskodnék.

A lapok szigorú kritikát gyakorolnak az újabb restaurációs kísérlet felett. A Havas-ügynökség arról is értesül, hogy különösen Anglia az, amely erősen elszánta magát arra, hogy végérvényesen elintézzék ezt az ügyet.

London, okt. 25. A nagykövetek konferenciája mai ülésén tárgyalta a szövetségi tábornoki bizottságnak Sopronból való visszahívását. (MTI)

Páris, okt. 25. Hivatalosan megcáfolják a külföldi lapoknak azon állítását, hogy Franciaországnak köze van Károly csínyéhez. Ezeket a híreszteléseket mindenképpen badarságnak mondják.

— **Békés az ősi kollégiumért.** Békésről írják: Márk Endre a debreceni református egyház főgondnoka, dr Lencz Géza egyetemi tanár társaságában szombaton Békésre érkezett és vasárnap propaganda napot rendeztek az ősi kollégium javára. Dél előtt dr Lencz Géza a református templomban istentiszteletet tartott, mely után a dísz presbyteri eseményben Márk Endre ismertette a kollégium eseményekben gazdag történetét, nemes hagyományait és rámutatott a régi intézet kultur feladataira. Békés társadalmá nagy megértéssel fogadta a debreceni vendégeket s az ünnepi közgyűlés után a községben megkezdtek a gyűjtést a kollégium javára, mely hirszerint, szép eredménnyel végződött.

— **Sokáig hever a gabona a vasúti raktárakban.** Budapestről jelentik: A MÁV igazgatósága további intézkedésig, főleg csak burgonya, káposzta és szénszállításra ad vasúti kocsikat. A gabonakereskedelem a MÁV ezen intézkedését sérelmesnek tartja, mert a vasúti raktárakban négy-öt hétig fekszik a gabona és a kezelés hiánya miatt esetleg meg is romlik.

— **Az állami és törvényhatósági tisztviselők vámentessége.** A kereskedelemügyi miniszter körrendelete szerint az állami és törvényhatósági tisztviselők részére az 1890. évi l. t. c. 92. §-ban biztosított vámentesség igazolására általában az 1891. évi június 12-én 35359-1. sz. alatt kelt kereskedelemügyi miniszteri körrendelet értelmében kiállított hivatalos igazolványok szolgálnak. Amennyiben a kérdéses tisztviselők ilyen igazolvánnyal nem rendelkeznek, vámentességüket arcképes vasúti igazolvánnyal, vagy személyazonosságukat igazoló más hivatalos okirattal igazolhatják. Városi adóhivatal.

— **Magyar tuzok Kassán.** Miskolcra jelentik: A „Kassai Munkás” október 21-iki száma írja: A kassai rendőrigazgatóság tegnap délelőtt szabadlára helyezte dr Gergely Mihály ügyvédet, akit, mint ismeretes, a múlt hó első napjaiban vett a rendőrség 3 más magyar állampolgárral együtt őrizetbe. A tuzok száma ezzel 7-re apadt le. Illetékes helyről nyert információk szerint újabb elbocsátások várhatók. (MTL.)

— **Fehérneműt kapnak a szegényházi gondozottak.** A közelmúltban a szegényház gondnoka jelentette volt a városi tanácsnak, hogy a szegényház fehérnemű felszerelése az idők folyamán igen megkopott, úgy, hogy a szegényháznak 300 törülközőre, 100 ingre és 60 téli lábravalóra volna szüksége. A tanács a jelentést tudomásul vette, egyben mivel 50.000 korona fedezet áll a szegényház felszereléseinek pótlására, utasította a szegényházi gondnokot, hogy a szükséges fehérneműek szállítására vonatkozólag kérjen ajánlatot egyes debreceni kereskedőktől.

— **Magyar Evangélikumi Diákszövetség kiadványai.** Az Evangélikumi Diákszövetség olvasó és tartalmas, mélyen vallásos és amellett rendkívül érdekes könyveit figyelemmel és haszonnal olvashatja az érettebb ifjú és az intelligens felnőtt egyaránt. Most Fosdick E. H.: „Az imádság értelme” c. kitűnő mű második kiadása gazdagítja azt az értékes sorozatot, amelyből Victor János elsőrangú vallásbölcseleti műveit, Deme László, Pongrácz J. stb. írtaik eddig elé is anyai örömmel és nemes épüléssel olvastuk. Ertesülésünk szerint nem sokára két olyan korszakos mű hagyja el a sajtót, mint Doumergue: Kalvin jelleme (dr Révész Imre fordításában) és Fosdick: A hit értelme (ifj. Viktor János fordításában) Ezeket a műveket alkalom adtán ismertetjük olvasóközönségünk táborával.

— **Vasúti karambol a Nagyerdőn.** Tegnap délután 2 óra tájban a Debrecen—nyírbátori hév. mozdonya összeütközött a pallagi kisvonattal. Az összeütközés következtében a két mozdony kisiklott, a pályatest pedig megrongálódott; ugyanígy, hogy a forgalom hosszabb ideig szünetelt. Emberéletben nem esett kár. A vizsgálat megindult, hogy kiderítsék, kit terhel a felelősség az összeütközés miatt.

— **Elektromos előkészítő tanfolyam.** A helybeli m. kir. állami fémipari szakiskolán f. évi november hó 2-án veszi kezdetét az elektromos előkészítő tanfolyam. A felvétel feltétele: egy évi fémipari üzemgyakorlat és betöltött 18 életév. A tandíj 490 K. Jelentkezés október 30, 31 és nov. 1-én a fémipari szakiskolán.

— **Az ág. ev. egyházkerület felügyelője.** A tiszavidéki egyházkerület egyhangúlag Meskó László dr-t jelölte egyházkerületi felügyelőnek. A debreceni egyházközség is Meskóra adta szavazatát. Meskó ünnepélyes beiktatása Miskolcon lesz november hó 6-án.

— **A bajor királyt Sárvarótt temetik el.** Sárvarótt jelentik: III. Lajos bajor király holttestének Münchenbe való szállítását a fennálló akadályok miatt egyelőre elalasztották és a várkastély kápolnájában állítanak fel ideiglenes sírboltot a király tetemének elhelyezésére.

## A tót katonaság nem lő a tót népre

Prága, okt. 25. Hlinka a hontmegyei Kórompa községben tartott népgyűlésen, amelyen több ezer ember vett részt, erősen kikelték a cseh elnyomatás ellen s többek között a következőket mondotta:

— A csehek behatoltak országunkba anélkül, hogy hívtuk volna őket s mindazokból, akik Csehországban csak alantós állást töltöttek be, nálunk hivatalfőnököket csináltak.

Tovább nem folytathatta, mert egy cseh állomásfőnök revolverrel rálőtt,

A jelenlévő cseh katonák a morénlyót és Hlinkát elakarták fogni. A rend fentartására kiküldött tót eredetű katonaság parancsnoka, egy cseh kapitány a tömegre akart lövetni, de a tótok megtagadták az engedelmességet.

## Három menekült

Ülök, mint rendesen a debreceni kollégium tápintézetét asztalánál, a nekem kijelölt rendes helyen. Mellettem még két hasonló sorsu ember: egyik öcsém, másik jó barátom. Mind a hármunkat egy gondolat foglalkoztat: milyen boldog lehet, aki ehetik.

Könnyű megérteni, hogy miért közös a véleményünk az emberek boldogságáról: a mi gyomrunk korog s nem ehetünk. Körülöttünk a jó étvágyú ifjuság mohón fájja a vasárnapi, ünnepi falatokat s mit törődik azzal, ha három menekült társuk nem eszik.

Ujságot olvasunk. A tápintézet igazgatója lassu, ünnepélyes ütemben sétálgat mellettünk s ügyet sem vet reánk. Minek is? Tehet-e ő arról, hogy mi egyelőre nem tudunk fizetni s jászivű iskolai igazgatónk távolléte miatt a szokott egy hónapi jótállást nem kaptuk meg? Persze, hogy nem tehet róla! Csak nem fog saját zsebére ebédet adni nekünk!

Böske, a jászivű felszolgáló leány, mégse nézheti szóltanul a dolgot. Szól az igazgató urnak. Tehelek-e róla, ha rendetlenek! — hangzik a vállát vonogató igazgató ajkáról a felelet. De Böske jó leány: nem áll meg ennél a fórumnál, hanem hatásosabb fegyverhez nyúl. Elmegy a nagyságos asszonyhoz és bepanaszolja, hogy még valamennyi diák józúen falatozik, három menekült ujságot olvas.

Ez a forum már nem ragaszkodott annyira a szabályokhoz. Nyomban tányér, kés, villa, kanál s elöttünk a pár perccel előbb sóvárogva nézett ünnepi ebéd. Mi is ebédeltünk hát. Köszönjük magának, Böske, jó leány!

Egy menekült tanuló.

## A wiesbadeni egyezmény

London, okt. 25. (Wolff) A „Westminster Gazette” párisi tudósítója a wiesbadeni egyezményről a következőket írja: A jóvátétel kérdése nemcsak Németországot és Franciaországot érdekli, hanem valamennyi szövetségest. Franciaországnak nem lett volna szabad tait accomplaitval elintézni az ügyet Anglia és Belgium nélkül.

— **Felsőruhavarró tanfolyamot nyitott a városi nőipariszkola intelligensebb családok nőtárgjai számára, hol szabás és varrás szakterületen tanítatik.** Beiratkozni korra és előképzettségre való tekintet nélkül az igazgatósnál (Burgondia utca 1.) lehet. Beiratásdíj havi 50 korona, melybe a géphasználat is beleértetik.

— **Halálra gázolt asszony.** Tegnap délebb komoly baleset történt a debreceni pályaudvaron. Egy asszony, akinek kilétét még mindezekig nem lehetett megállapítani, a gurító pályára mellett elterülő szénrakásoknál szemet gyűjtött. Már jó kosár szemet szedett össze, amikor a vágányok közé került. Ugyanabban a pillanatban egy szerelvényt arra a sínparra állítottak be, amelyen az asszony szedegetett. A mozdónnyal a szerelvényt megloktették, úgy, hogy az magától gurulni kezdett, közben az asszonyt elgázolta. Az elgázolás következtében az asszony életveszélyesen megsérült, úgy, hogy a később megérkezett mentők eszméletlen állapotban szállították be a közkörházba, ahol az éj folyamán még nem tért magához. Kihallgatni eddig nem lehetett, így személyazonosságát nem sikerült megállapítani. A szerencsétlenségből kifolyólag a rendőrség nyomozást indított.

— **„Az Erő” októberi számával e napokban köszöntött be a mi szerkesztőségünkbe.** Crömmel olvastuk benne dr Ravasz László püspök szavát a magyar jóvendőről, valamint egy rövidebb cikket, amely dr Ravasz Lászlót vezéreként mutatja be a magyar ifjuságnak. A továbbiakban „Az Erő” ismert elsőrangú írógárdájának kedves szép közleményeit kapjuk: Regés „Száz halálon át” c. cikkét, Balkay Bálint folytatásgosan Különös természeti jelenségekről ír, Szilágyi Dezső kitűnő történetét „Az inegöli gyepiörtörtök”-ről, amelyben a török ifjaknak nemzeti elszántságát látjuk, Sárány István folytatja a Santa Bic című ifjuságt regényét, valamint dr Kelecsényi Jánosné a leányoknak szóló „Dido királyné” című. Apróbb cikkei a Cserkészekről és aviatikáról szólnak.

Ajánljuk melegen a lapot ifjuságunk jobb részének, melytől méltán vársat támogatást ez a nemes tartalmu folyóirat, amelyre a debreceni sajtóban először mi hívtuk fel hathatósan a közönség figyelmét. A kiadóhatalmat új helyiségbe költöztet. (Budapest, All. Hárfa-utca 29 b. Telefon József 119—61. szám)

— **A Színház és Mozi, Halasi Andor** nívós hetilapjának második száma változatos és élénk tartalommal megjelent és 3 koronáért mindenütt kapható.

A mezei egér irtását nem akkor kell erőszakolni, amikor már elszaporodott: hanem ilyenkor, amikor kevés van belőle. Mert ez a kevés, ami manapság a szántóföldek meggyein, bozotos helyeken, árokpartokon, utak szélein és egyebütt meghuzódott, olyan kiváló, a ragálnak és mindenféle más veszedelemnek ellenállani tudó szívóssággal és képességgel van a természettől megáldva, mely ezt a keveset a különféle veszedelmekkel szemben való megmaradásra képesítette. E szívósság mellett azonban ez a kevés egér olyan nagy szaporodó képességgel is megáldva van, hogy csak kissé, az életfeltételeinek kedvező viszonyok között, hihetetlen gyorsasággal szaporodik el. Itt kell tehát ezeket kiirtani és nem a táblákon kinlódni vele, ahol már sokaságának sem szeri, sem száma. A jelzett magasabb helyeken mindig fogunk u. n. egértanyát találni, ahonnan az egér tovább terjeszkedik. Ne sajnáljuk tehát a fáradságot és a költséget arra, hogy ezeket az egértanyákat felkeressük és lakóikat nyomban tüzzel-vassal kiirtsuk. Most az egér irtása jóformán semmibe se kerül. És ahoz egy jó kutya, macska, vagy néhány hordó víz teljesen megfelel. Az irtás ilyenkor igazán gyermekjáték. Mig az elszaporodott egérnél már csak gyéritésére gondolhatunk s ez is körülményes és költséges. Itt is igaz az, hogy az előre nem látó és fősvény gazda, nemcsak kétszer költ, de nagyon gyakran hiába is költ. (V. Sz. J.)

**Friss cukorrépaszelet** (kilugozott, nedves állapotban való) szállítására a jövő év április 30-ig való érvénnyel kedvezményes tarilát enged a Máv., amennyiben C) osztály helyett a II. kivételes gijszabás tételeit engedélyezte, azonban kocsinként és fuvarlevenként leg alább a használt kocsi teljes rakodó súlyáért való díj fizetés kötelezettsége mellett. A díjkedvezmény Ács, Buda-Császfürdő, Ercsi, Győr, Hatvan, Kaposvár, Mezőhegyes, Sarkad, Sárvár, Selyp, Szerencs, Szolnok és Vulkapordány állomásokról bármely Máv. állomásig érvényes s a távolságok arányában mintegy 25—30 % díjkedvezményt jelent A feladólevél megjelölésénél pontosan kitöltendő a friss répaszelet (kilugozott) tétel, mert a száritott szeletre, valamint cukor- és takarmányrépára a kedvezmény nem terjed ki. A kedvezmény szeptember 1-től kezdődően lépett életbe.

**MINDEN ÖNTUDATOS MAGYAR EMBER CSAK KERESZTYÉN LAPOT VÁSÁROL!**



**SZÍNHÁZ.**

**Vizvary Elza**, a Csokonai színház új kóloratur énekesnője tegnap este mutatkozott be az „Offenbach” Eugenijében. A szokatlan milió eleinte láthatólag feszélyezte, — amiben része lehetett annak is, hogy a színpad ért-hetetlen okból tegnap este nem mindig volt kontaktusban a zenekarral — mikor azonban később ezen túl tudta tenni magát, kitűnt, hogy mnziskális, kítőnő énektechnikával rendelkezik, mezza voceja különösen finom, bár hangjának nem sok ereje és fénye van. Játéka kissé merev, de mindig decens eszközökkel s intelligens felfogással dolgozik. A közönség igen színpatikusan fogadta.

Színházak és mozgószínházak közleményei:

**Szerdán C)** bérletben Herceg Ferencz kiváló irredenta darabja a *Fekete lovas* kerül színre.

**Gunnar Tolnás és Clara Wieh** dán művészpár játékaival a Nordisk filmgyár remekműve „A koldusgrófnő” modern társadalmi szerelmi történet 4 felvonásban kerül bemutatásra, mely a budapesti Urániában az idény megnyitós műsorául egy hétig volt műsoron, — ma és holnap az Urániában lesz műsoron 5, 7 és 9 órákor. Jegyelővétel.

**A megfagyott gyermek** nov. 1, 2 és 3-án kerül bemutatásra az Urániában. A főszereplő a kis Szécsi Ferkó személyes felléptével. Mindhárom napon d. u. 3-tól 5-ig ifjúsági előadások lesznek az iskolai növendékek részére 5 koronás belépti díj mellett, melyre minden iskola bejelentette látogatását.

**Jön! „A Lavina”** című hazafias mozi szkeccs november 4, 5, 6-án, csak 3 napra az Urániába.

**„Milliók a hó alatt.”** Alaskai kalandor dráma 6 felvonásban. Amerikai slágerfilm kerül ma bemutatásra az Apollóban 5, 7 és 9 órákor.

**Lenkeffy Ica „Angella öröksége”** hétfőn az Apollóban.

**SPORT**

**A bajnokság állása.** A vasárnapi bajnoki mérkőzések után mindjobban kezd kialakulni a bajnoki sorrend. Első helyen veretlenül a DKASE áll s az ősi fordulóban nem is lehet elűzni az elsőségtől. Második helyen jelenleg a Kisvárdai SE van, de a valószínű második helyezett a DEAC, vagy DTE lesz.

A bajnoki sorrend jelenleg a következő:

	Játszott	Nyert	Mián	Vesztett	Gólarány	Pontok
1. DKASE	6	6	—	—	14: 5	12
2. KSE	6	3	1	2	10: 5	7
3. NyTVE	5	2	1	2	6: 7	5
4. DTE	4	2	—	2	2: 2	4
5. DEAC	4	1	2	1	3: 3	4
6. DMTK	5	1	2	2	4: 8	5
7. DVSC	5	1	—	4	6: 8	2
8. KTE	2	—	—	2	0: 7	—

**DTE—Nyiregyházi TVE.** vasárnap a nagyerdői pályán lesz bajnoki mérkőzés, ahol a DTE a Nyiregyházi TVE-t látja vendégül. A DTE, melynek több játékost leltöltötte a fegyelmi bizottság a játéktól, így tartalékos csapattal kénytelen kiállni.

**A DEAC Kisvárdán.** A DEAC vasárnap ismét Kisvárdára randul át, hogy a KTE-vel lejátsza bajnoki mérkőzését. A DEAC győzelme elvitathatatlan.

**Birkózóverseny.** A Debreceni Munkás Testező Egyesület, amely igen kiváló birkózó gárdával rendelkezik, vasárnap az Arany-bika disztermében meghívási birkózóversenyt rendez. A versenyen a kerület legjobb birkózói indulnak. A győztesek tiszteletdíjjal és érmeikkel jutalmazták.

**Rövid hírek.** Lengyel—Magyar válogatott mérkőzés december 18-án lesz Budapesten.

**Dánia—Norvégia 2:1.** A király jelenlétében Kopenhágában lefolyt válogatott mérkőzésben Dánia legyőzte riválisát.

**Ékszerészek SC-ja** egy arany futball labdát akar tavasszal kiadni, hogy az angolokat ideédesse. A szaklapban megindult a törmelék arany gyűjtésre a felfhívás.

**FTC-t Bécsben** november 13-ára az Amsteu VC meghívta.

**Bi baoban Belgium—Spanyolország** válogatottjai 1:1 arányban végeztek.

**Budapest I B. válogatott Pécs 3:0.** Eisenhoffer Szabó 1 gólt lőtt.

**Postás—TLJ osztályozó mérkőzést 2:1 arányban** végződött.

**Csendélet egy zsidó—román mérkőzésen.** Kolozsvárott vasárnap football mérkőzés volt, amelyen a zsidó főiskolai hallgatók mérték össze erejüket a román főiskolai hallgatókkal. A mérkőzésen a románok maradtak alul, akik játék után megtámadták ellenfeleiket és többit elvertek közülök. A verekedésbe a rendőrség is beavatkozott és a zsidó csapat két tagját le-tartóztatta. A zsidók tiltakozása után a letartóztatott játékosokat ismét szabadon bocsátották.

**Törvénykezés**

**Monstre kommunista bünper a katonai törvényszék előtt.**

— A főtárgyalás második napja. —

Monstre kommunista bünper tárgyalását kezdte meg hétfőn a debreceni katonai törvényszék. A főtárgyalás második napján az elsőrendű vádlott, Moussung százados kihallgatását fejezték be, aki felségárulással, zendüléssel stb. vádolva ül a vádlottak padján.

Moussung mindvégig tagadta a vádakát s meg-lehetősen önértetesen védekezett. Utána Gruss Sándor százados kihallgatását kezdték meg, aki szintén tagadta az ellene emelt vádakát. A vádpontok között szerepel az is, hogy mikor Szamuely Tibor a markói kivégzésekről Nyiregyházára visszatérve, elmesélte a vádlottaknak, hogy hány embert és mily vérlázító kegyetlenséggel végeztetett ki, azok azt min-denben helyeselték.

A tárgyalást 2 órákor félbeszakították és szerdán reggel 9 órákor folytatják. E hé-ten a vádlottakat hallgatják ki.

Érdekes, hogy a bünpert eredetileg Miskolcra kellett volna tárgyalni, azonban a miskolci körletparancsnok, Ludwig tábornok, mint tanu szerepel a bünperben, azért a leg-főbb katonai bíróság a debreceni katonai törvényszékhez tette át a bünpert.

A bünper előkészítése sokáig tartott, az elsőrendű vádlottak a proletárdiktatura bukása óta fogságban vannak.

**A tőzsde**

Zürichi zárttőzsde okt. 25. (MTL.) Berlin 235, Holland 185.— Newyork 546, London 2535, Paris 3395 Milánó 2150 Brüssel 4050. Koppenhága 104.—, Prága 560.—, Budapest 67<sup>1</sup>/<sub>2</sub>, Zágráb 185, Bukarest 400, Varsó 12, Bécs 0:30, Osztrák lebelégy 25.

**Budapesti áriát** okt. 25. (MTL.) Magyar hitel 1790 Osztrák hitel 640, Angol-Magyar bank 7:35, Leszámit bank 740, Magyar—Olasz bank 329, Jelt hitelbank 225 Keresk. bank 6850, Pesti hazai első 22700, Bor-sod-miskolci 42:50

**Váltak.** Napoleon 2230—90, Angol font 2940—2960, Dollár 737—, Francia frank 5300—400, Márka 470—, Lira 2840—2530, Osztrák kor. 21<sup>1</sup>/<sub>4</sub>—22<sup>1</sup>/<sub>2</sub>, Rubel 34—35 Lei 537—, Sokol 775—, Svájci frank 12600—9500 Korona dinár 900—, Frank dinár 840—845, Lengyel márka 16—17.

**Dollárt**

és más idegen pénzt, aranyat elűstöt lego-legdrágábban vesz

**Simon György** DEBRECZEN, Kossuth-u. 11.

**Felhívás!**

Felhívom mindazon háztulajdonosokat, kiknek 1919. évi fa-kompetenciája kiadását a város megtagadta, hogy jogaink egy-séges megvédése céljából engem felkeresni sziveskedjenek.

Dr. POLGÁR DÁNIEL ügyvéd. Piac-u. 42.

**A Magyarországi Zsidóságról**

A magyarországi zsidók statisztikája című nagyérdékű o-o és aktuális mű o-o

rta: ifj. Wessprémy Kálmán

Ara 24 korona.

Vidékre postán 26 korona.

Kapható lapunk kiadóhivatalában Piac-utca 59.

**Felhívás.**

A szikgati cserépvető nevű bir-tok parcelláinak átadása bérlok ré-szére október hó 27-én, csütörtökön reggel 8 órákor fog megtörténni. Az átadás az északi részen kezdő-dik és a déli irányban folytatódik.

A városi tanács.

**Lapkihordó asszonyok**

felvétetnek lapunk kiadóhivatalában Debreczen, Piac-u. 59.

**Apró hirdetések.**

**Beretyószentmárton** község (Biharmegye, vasutállomás Berettyóújfalu) határában fekvő Revicky-tanyán október 27-én, — csütörtökön délután 2 órá-  
kor önkéntes árverésen négy gazdasági épület, — szekerek, kocsiok, lovak, ökrök, sertések és gaz-dasági felszerelések fog-nak eladatni.

**Vasárnap**

délután elvesztettem a pénztárcám a Szécsényi utcán. A bacsületes meg-találó az igazolvánnyal együtt a Hajdúföld szer-kesztőségébe jutalom el-lenébe átadni szives-kedjék.

**Rikkancsok**

felvétetnek fix tizetés-sel és jutalékkal a kiadóhivatalunkban

**Két szobás**

modern lakást keresek butorral megvételre. Cim a kiadóban.

**Megbízható**

takarítónő kerestetik. Je-lentkezhetnek Gazdák Bankjánál Kossuth-utca.

**Forgács István**

művészi Bádogyon-u.

**Mosóit rongyot**

keres lapunk kiadóhiva-tala megvételre.

**Bélyeggyűjő és vésőintézet**

PAULÓ I. Batthyányi-utca 22. Telefon 1395.

**Ólmit**

veszek bármilyen mennyi-ségben. Cim a kiadóban.

**Vasabroncs**

kilóra kapható lapunk kiadóhivatalában.

**Berakóleány**

azonnal felvétetik lapunk nyomdájában.

**TANULÓLEÁNY**

felvétetik lapunk nyomdájában.

**Telky Józsefné**

szücs, elvállal boák, muf-fok stb. készítését és át-alakítását, szörme kabát bélelését és gallérozását Honvéd u 32.

**Köváry és Altmann**

szücs mesterek

Debreczen, Piac-utca 42.

Pannonia szálló udvar

Mindenféle szücs munkákat szak-szerűen készít a legutóbbi divat szerint. Ugyanott kész munkák kaphatók. Megrendeléseket pontosan eszközöl.

**ÓCSKA**

STEINER, Eötvös-u. 110.

22250—23816—1921. II.

**Hirdetmény**

Debreczen sz. kir. város erdőös-geiben a magyar királyi földmive-lésügyi miniszter ur 19897—1920. sz. rendeletével megállapított új ideiglenes üzemterv értelmében a legeltetés utótilalomképen tilal-mazva van, a haláp, bánk, pac egész területén a többi erdőknél fel nem szabadítható fiatalosaiban; valamint előtilalomképen mindazokban a ko-rábban felszabadított erdőrészekben ahol az előhasználat (tisztítás, gyé-rités és akác torzsolás) nyomán ki-mélendő fiatal sarjadék keletkezett vagy tölgyvetés és vetényülés tör-ténik; ugyszintén azokban az erdő-részekben, ahol a fahasználat (ren-des évi vágás) kijelöltetett és tilalmi táblákkal megjelöltetett. Töl-gyesekben a makkoltatás a tilalma-zott helyeken szintén tilos; s ez csakis az erre kijelölt helyeken és makkoltatási külön bárca mellett lesz korlátoltan foganatosítható.

A tilalom megszegése törvény-szerint szigorú büntetést von maga után. Bővebb tájékozást nyújt a debreceni állami erdőhivatal és az illető erdőgondnokság.

Debreczen, 1921. évi október 24.

A városi tanács

**CSERÉPKÁLYHÁK**

Timár-u. 11. :: Károly Ferencz I.-u. 8.

**Gazdasági VAS**

ARUK, takaré-konyhák és lemezédények beszereszhatók

TELEFON: 6—20

Bakos István vas-kereskedésben. Egy tanuló felvétetik.

## Svájc kiutasítja a Habsburg családot

Bern, okt. 25. A szövetségi tanács ma elhatározta, hogy Károly király egész kíséretét kiutasítja Svájcban, beleértve a család valamennyi tagját, amennyiben nincsen rájuk abszolút szükség a gyerekek ápolása szempontjából, akik Svájcban maradnak. A kiutasított személyek névsorát holnap teszik közre. (MTI.)

Bern, okt. 25. (Svájci Távirati Iroda.) A szövetségi tanács ma délelőtti ülésén foglalkozott Károly királynak Magyarországra való visszatérésének kérdésével. A Svájci Távirati Iroda értesülése szerint az igazsügyi és rendőri ügyosztályt utasították, hogy a szövetségi ügyészség útján erélyes vizsgálatot indítson a király utazása körülményeinek kiderítésére és a vizsgálatot terjessze ki azok ellen a svájci emberek ellen is, akiknek ebben a vállalkozásban esetleg részük volt.

Bazel, okt. 25. (Svájci Távirati Iroda.) Minden svájci embernek tiltakoznia kell az ellen a hang ellen, amellyel most a külföldi és sajnos, a belföldi sajtó egy részében is a szövetségi kormányt támadják, mert nem őrizték eléggé Károly királyt. Károly királyra más bilincseket, mint becsületszavát nem lehetett rákenni és ha a külföld azt akarja, hogy többé ilyen elő ne forduljon, akkor az ilyen vendégeket a jövőben meg kell akadályozni abban, hogy hozzánk beutazhassanak. Velük szemben követendő magatartásunkról, mihelyt a svájci határt átlépték, nem fogadunk el semmi utasítást, sem dorgálást.

## Elmaradt a tiroli puccskisérlet

Bécs, okt. 25. A „Frankfurter Zeitung“ beszámol a tiroli karlisták puccselőkészületeiről és az ellenhatásokról, amelyeket ezen előkészületek előidéztek. Az egyik köztársasági célzatu információk szerint a karlisták az utóbbi hetekben nagy agitációt fejtettek ki. Arra törekedtek, hogy a „Heimatswehr“ nevezetű önvédelmi alakulatokat megbontsák és abban tulsulyra kerüljenek. Elles hanc fejlődött ki, amelynek során a karlistákat, akik a Frontharcosok Egyesületének tagjai voltak és az alakulatnak egyharmadát tették ki, kiszorították. Ennek következtében a „Heimatswehr“ a diákegyesületek és munkásvédelmi alakulatok között közeledés jött létre, úgy hogy a szövetségi különbségek is háttérbe szorultak, a puccskarlisták elleni védekezés miatt. A karlisták puccskisérlete, amely állítólag a nyugatmagyarországi felkelőknek Ausztriába való bevonulása napján tört volna ki, tekintettel az elszigeteltségre és a nyugatmagyarországi események más irányu alakulására, elmaradt.

## Az Athenaeum gépeit kézigránatokkal összerombolták

Budapest, okt. 25. Az Athenaeum nyomda helyiségeibe ma hajnalban egynegyed négy óra körül körülbelül 35-40 felfegyverzett ember hatolt be, ahol a nyomda ellenálló személyzetét arra kényszerítették, hogy esendben maradjon és munkájukban ne akadályozza őket. Öten a szedőterembe mentek, a fegyvert ráfogták a szedőkre és úgy kényszerítették a helyiség elhagyására őket. Ez idő alatt azok, akik a gépteremben voltak, életveszélyes fenyegetésekkel fenyegetőzve megindították a gépeket és különböző alkatrészek behajjigálásával rombolni kezdték azokat. Később kézigránatot dobtak a gépek alá, úgy, hogy a teremben egyetlen gép sem maradt épen. A támadók a telefonkészülékeket is tönkre tették.

## Franciák érdeklődnek

Páris, okt. 25. A Seine de Loire képviselője Párisban mozgalmat indított a képviselőház tagjai között Magyarország meglátogatása céljából. Tisseyre nagy buzgalommal fáradozik azon, hogy minél több képviselő csatlakozzon hozzá és eddig közel 40 tagja a francia képviselőháznak ígerte meg, hogy részt vesz az utazásban.

## Bethlen a Kormányzónál

Budapest, október 25. Bethlen István gróf miniszterelnök ma délelőtt fél 12 órakor kihallgatáson jelent meg a Kormányzó előtt és jelentést tett a helyzetről. A miniszterelnök fél 1 órakor tért vissza a miniszterelnökségre, ahol Vass József kultuszminiszterrel tanácskozott. Tanácskozás után Vass József kultuszminiszter a Kormányzó katonai irodáját kereste fel.

## A kisczardapártból

Budapest, okt. 25. A kisczardapárt változatlanul a miniszterelnök pécsi nyilatkozata alapján áll. A kormányt ezidőszakra teljesen lekötötte a helyzetnek sürgős szanálására irányuló törekvése és igyekszik a külpolitikai bonyodalmakat eloszlítani. A nemzetgyűlés összehívására a legközelebbi napokban nem kerül sor, de a jövő héten az összehívás várható.

A függetlenségi kisczardapárt és polgári párt a Rassay-csoport, amelynek tagjai annak idején a kisczardapártból a királykérdésnek előadása miatt váltak ki, most tárgyalásokat folytatnak arra nézve, hogy a változott viszonyok folytán visszalépjének az anyapártba. A tárgyalások erre vonatkozólag már meg is indultak.

## Pénzügyi értekezlet

Budapest, okt. 25. A pénzügyminiszteriumban a pénzintézetek vezetői ma Valkó Lajos pénzügyi államtitkár meghívására tanácskozásra gyűltek össze, hogy a pénzügyi helyzetet megbeszéljék. Az államtitkár megnyugtató nyilatkozata után a bankok vezetői közölték, hogy a közönség nyugodtan ítélte meg a legutóbbi politikai eseményeket. (MTI.)

## Lajos király temetése

Sárvár, okt. 25. III. Lajos bajor király holttestét délelőtt 10 órakor szentelték be ünnepélyesen. A rekviemet gróf Mikes János megyés püspök pontifikálta, ugyan ő végezte a gyászszertartást és a koporsó felett beszédet mondott. A gyászszertartás a sárvári plébánia templomban volt, ahonnan visszaviszik a koporsót a várkastély kápolnájába és ott az ideiglenesen készített sírboltba helyezik el addig, amíg Münchenbe szállíthatják.

Az utóbbi események miatt Budapestről és Bajorországból senki sem jöhetett el a gyászszertartásra. A magyar kormány és nemzetgyűlés képviselői és koszori sem érkeztek meg. József főherceg és főhercegné koszorút küldtek, de személyesen nem voltak jelen. A király egyszerű koporsóját bajor lobogóval fedték be. A Kormányzót Teiner tüzérezredes képviselte. (MTI.)

## A szerb követ Budapesten maradt

Lajbach, október 25. A belgrádi lapok jelentése szerint Milojevitc budapesti jugoszláv követ Budapestről eltávozott.

MTI. megjegyzése: A laibachi lapoknak ez a híre nem felel meg a valóságnak, mint-hogy Milojevic budapesti jugoszláv követ nem távozott el Budapestről.

## A tisztviselők gyógykezelése

Budapest, okt. 25. A költségvetési törvénnyel kapcsolatosan a kormány felhatalmazást kapott arra, hogy az állami tisztviselők és családtagjaik gyógykezelési költségeinek fedezése céljából országos tisztviselői betegsegélyző-alapot létesítsen, amelynek gyarapítására egyrészt az állam bevételeiből havonként 12 millió koronát fordíthasson, másrészt az igényjogosult tisztviselőktől járandóságai 2% át kitevő járulékot szedhessen.

## Felsőszilézia

Páris, október 25. (Wolff.) A varsói lapok jelentése szerint Lengyelország képviselői a felsősziléziai bizottságban a danzigi főmegbízott és a volt belügyi államtitkár lesznek. A kormány elfogadta a nagykövetség tanácsának határozatát, amelyet a népszövetség ajánlatára hozott.

## Zalatnai vérfürdő

Az évezredes Magyarország dicsőséges történelmének oly sok vérrel és annyi könnyel öntözött lapjait forgatva megdöbbentő névvel szorult össze a szív: Zalatna. Mellette a dátum: 1848. október 24.

A magyar nemzet életre eszmélésének első és önzetlen fellángolásában a mindennél drágább szabadságot és testvériséget nyújtotta a vele együtt elnyomatást szenvedő nemzetiségeknek.

Erre a nemes cselekedetre volt a vad mécek válasza: Zalatna, 1848. okt. 24. A derékban kettéfűrészelt szerencsétlen magyarok vérfagyasztó segélykiáltásai örök időkre hirdetik az igazságos ügyért küzdő magyarság ellen szövetkezett osztrákok és oláhok kegyetlen vad gyűlöletét és aljas bosszuját.

A kulturálan vad hordák, melyek a Balkánról menekültek a török seregek pusztításai elől, azzal hálálták meg a négy százados menedéket, hogy az osztrák hatalom szolgálatában irtották a vendéglátó magyarságot.

Zalatna örök mementője marad a marék magyarságnak, mely megmutatja minden időken keresztül, mi várhat arra, aki bizalommal fordul az osztrák zsoldban álló oláhok felé. Azóta szomorúan beteljesedett a Magyarország sorsa.

Az ezeréves Magyarország most maga is Zalatna sorsára jutott. 1848 október 24-én Janku és Hurbán vérszomjas hordái elevenen szétfűrészelték az ártatlan és védtelen magyarokat. Most ugyanazok onokái orvul és galádul elgáncsolták a harcoló magyarságot és az elbukott Magyarországot Janku és Hurbán módjára elevenen szétfűrészelték és megosztották a vérző tetemén.

Minden népek és nemzetiségek elnyomója és zsarnoka Ausztria pedig összeomlott a nagy küzdelemben és alkotó elemeire bomlott. A még fennmaradt szabad népek csufolt kicsiny osztrák államocská ahelyett, hogy vezekelve a magyarság ellen évszázadokon át elkövetett szörnyű zsarnokságaiért utóljára is megmarni igyekszik a lassan talpra álló magyarságot.

A zalatnai vérfürdőt osztrák kéz rendezte, mert Ausztria bujtogatására törtek rá a magyarokra a vad hegyi mécek és most végső vonaglásában is a kimentente segítségért esedekelve próbálja elrabolni tőlünk Nyugatmagyarországot.

Az önmagával tehetetlen és már elév pusztulásra ítélt összezsugorodott Ausztria nemtelen ármányával szemben a magyarfaj ősi életerejére hivatkozunk és nyugodtan nézve jól kiérdemelt jobb jövő elé, bizton remélhetjük, hogy amint túlélte a szerencsétlen magyarság a zalatnai vérfürdő időszakát, túléli a sivár jelen gyászos idejét is.

A nagy szenvedésekben összekovácsonyodott és egybeforrott magyarság újjászületésének perceire várva, néma fájdalommal gondolunk a zalatnai vérfürdő gyászos évfordulóján, az osztrákok bujtogatta vad oláh hordák ártatlanul megkínzott magyar martírjaira, akik vértanu halált haltak magyarságukért. M. Gy.

## A német válság és Amerika

London, október 25. (Wolff.) Egy washingtoni jelentés szerint amerikai kormánykörökben azt remélik, hogy Wirth birodalmi kancellár fogja újból átvenni a német kormány vezetését. Sajnálják a kancellár visszavonulását, mert Wirthet őszinte gondolkodásu, kiváló politikusnak tartják, akinek legfőbb törekvése az volt, hogy véget vessen annak a gyanakodó bizalmatlanságnak, amellyel a világ Németország iránt viseltetik.

## A portorosei konferencia

Bukarest, okt. 25. Románia képviselői az utódállamok konferenciájának színhelyére október 28-án érkeznek.

## Harcolnak a fascisták

Róma, okt. 25. Carrarában a munkások és fascisták között összeütközésre került a sor. Két munkás meghalt. Bolognában is történtek összeütközések.

## Tisza emlékezete

Emlékünnepély  
halála évfordulóján

A gróf Tisza István szoborbizottság tegnap délután 5 órakor a városháza tanácstermében Miskolczy Lajos főispán és Márk Endre elnöke mellett ülést tartott. Az ülést Miskolczy Lajos főispán nyitotta meg, aki meleg szavakban üdvözölte a megjelenteket. Az üdvözlő beszéd után az elnöklő főispán előadta, hogy a bizottság október 31-ére nagyszabású emlékünnepély rendezését határozta el. A bizottság elnöksége az ünnepély megrendezése tárgyában már tárgyalásokat folytatott, de emellett javasolta, hogy egy 15 tagú szűkebb bizottság vegye a kezébe az emlékünnepély megrendezését. Javasolta, hogy ebbe a szűkebb bizottságba küldjék ki: az elnökségen kívül Konecz Aurélné, Csanak Józsefné, Karay Sándor, Balogh István, Zalay János, Tóth István, Olchváry László, Sesztina Jenő, dr. Fejér Ferenc és dr. Vargha Elemér bizottsági tagokat. Ehez a bizottság hozzájárult.

Ezután bejelentette a főispán, hogy a szobor tervezetre vonatkozólag Márk Endre a bizottság legközelebbi ülésén előterjesztéssel fog élni, továbbá azt is, hogy a debreceni Casino folyó hó 31-én a szobor bizottság ünnepségétől önálló, nagyszabású ünnepség keretében fogja leleplezni Tisza Istvánnak Balló Ede által a Casino számára megfestett képét. Erre az ünnepségre a Casino meghívta a Tisza szoborbizottságot. A bizottság a bejelentést tudomásul vette, egyben megbizta özv. Péresi Kálmán, Polgár István és Steinfeld István bizottsági tagokat, hogy a bizottság nevében a Casino ünnepségén jelenjenek meg.

Ezután a szoborbizottság teljes ülését Miskolczy főispán berekesztette. Majd az ünnepséget előkészítő 15 tagú bizottság bizalmas ülésben tárgyalt tovább.

Itt említjük meg, hogy a Casino háziünnepélyén az emlékbeszédet dr. Tóth Lajos egyetemi tanár fogja mondani, azután dr. Petzkó Ernő igazgató átveszi a lel plezett művészi képet. Az ünnepélydn csupán a Casino tagjai vesznek részt családjukkal.

## A debreceni őszi nagy szabadság

Egy hét óta tart már, de vasárnap érte el tetőpontját az őszi nagyvásár, vagy mint a régi jóidőkben nevezték, az őszi „nagy szabadság”. Szokatlanul élénk vásár napján a város, soha annyira idegen nincs Debrecenben. A környékbeli falvak apraja-nagyja beruccan, igen sok falusi gyermek vásárlóként látja meg először a nagy falut, Debrecen. Bámulják is a nagy sürgést-forgást, a hatalmas palotákat, a tengernyi népet, a vásár ezernyi látványát. Lesz mit mesélni odabaza! A tegnapi vásár szinte békebeli élénkséggel folyt le. Soha olyan hatalmas szekértábor nem állott még a kisállomáson, mint vasárnap. Pedig az időjárás, a debreceni vásárok ősi ellensége most is kitett magáért: a szeles, poros, szinte kibírhatatlan esunya idő nagy vásárlóközönséget tartott otthon. De a kár haszonnal járt: a vásár meghozta a régen s epedve várt esőt. Hétfőn már vigabban is vásároltak a gazdák.

**Nagy forgalom — nagy drágaság**

A Széchenyi-utcában, ahol a sátrak állnak, ember-ember hátán tolong. Az eladók egymást kiabálják. Gyermekek hatalmas tömege veszi körül a léggömbcsoportot, a vásár rég nem látott cikkét. A nyálankabbak a csokoládés sátrak felé igyekeznek, pedig elég drága, 3, 5, 8 korona egy tábla, minőség szerint. Az egyik csokoládés ingyen ad táncoló majmot minden vevőnek, ha 20 koronáért vásárol.

Nagy tömeg hallgatja a rekedt hangu nótást is, aki a legújabb slágerdalokat kínálja 6 koronáért. Pedig a sláger nóta azt mondja: „nem kell nekem semmiféle pénz”. Gyermekek, de felnőt emberek is szörnyű lármával fújják a madársípöt, gummisípöt. A játé-

szerek ára drága, ami azelőtt 7 krajcár volt, most 12—20 korona.

### A mézeskalács és a fakanál is drága

Hosszu sorban áll egymás mellett a karéagi mézeskalácsosok sátera, de van igen sok debreceni is. Nagy a forgalom a mézeskalács-sátrv előtt. Egy nagyobb tányérért 50 koronát kérnek, kisebb lovaskatonáért, babáért 10—12 koronát.

A fakanalakat estefelé veszik leginkább. Nagyobb fakanál, amivel hatalmasat lehet ütni, 20 korona; kisebb, lányoknak való 12 korona. Messziről piroslik már a paprikás sátor. Egy deka 3 korona.

### A forgalmi adó

A Széchenyi-utca baloldalán van az ócska-piac. Van ott minden, szinte egy második zsi-bogó. Errefelé árulják a fehérműt, ruhát, kendőt is. Fialat parasztnyecske jön, karján egy vadonatúj, fekete nagykendő.

— Hogy vette a nagykendőt lelkem?

— Nagyon drága volt, fiatalur. Ezer koronát fizettetett érte a kereskedő. De kifogtam rajta, — folytatta hamiskásan mosolyogva. Még valami forgalmi adót is akart velem fizetnem. De már inkább ott hagyom, — mondotam — de nem fizetek adót, erre inkább ideadta forgalmi adó nélkül is.

### A csizmadia soron

Fedett színjűkben árulnak a csizmadiák. A falusi, de a szegényebb nép is most szerzi be szükségletét, mert bizony hideg van már, fázik a gyerek is. A csizma ára nagyot emelkedett: míg a nyári; Lőrincznapi vásárran 1600—1800 korona volt a csizma, most már 2800—3000 korona, míg az asszonyoknak, gyermeknek való 1500—2000 korona patkó nélkül. A cipőért 600 pengőt kérnek.

### A komédiában

Nagy a forgalom a komédiás sátrak között is. Megjelentek újra a jósnők, gondolat-olvasók is, bárha most Elvira helyett Magdolnának is hívják a mindentudó nőt. A forgó komédiánál katonák, gyermekek cselédek tolongnak. Egyik fiu mindenáron a lóra akar felülni, mert — kiáltja — én huszár leszek. A másik, kényelmesebb; a hintóban telepszik le. Sokan állják körül a szerencsejátékokat is, ahol órák, ékszer lehet nyerni — igen ritkán.

A vásár szélén, szinte a kisállomáson állnak a lacikonyhák. Messze érzik a fonatos kellemes illata. Megváltozott a lacikonyha is, a cigány a Deboráht és más Zerkovic-dalt huz.

A vásár szélén egy papagály huzza az igazmondó planétát. A planétás papagály is drágább lett. Hiába, az ujságot is drágábban adják már.

## Sulyosbodott az ir helyzet

London okt. 24. (Havas) Lloyd George az alsóházban kijelentette, hogy De Valeranak a pápához intézett távirata sulyos helyzetet teremtett. A kormány üzete az, hogy most már nem kezdhet tárgyalást más alapokon, mint amelyeket már megjelölt.

## Anglia a szovjet ellen

London, okt. 25. Lloyd George kijelentette, hogy az angol kormány a távoli Keleten szigorú intézkedésekkel óhajtja elejét venni a szovjet propagandájának és ezért igen szigorú üzenetet küldött Moszkvába.

## Hajdusági Répes Naptár

November közepén fog megjelenni a „Hajdusági Répes Naptár”.

A naptár egy szellemi részével, mint más érdekes tartalmánál fogva értékes ajándéka lesz mindazok előfizetőinknek, akik legelőbb egy negyedévre előfizetnek a HAJDUFÖLDRE. A naptárban elhelyezendő hirdetések a HAJDUFÖLD kiadóhivatala veszi fel.

## NAPI HIREK

— **Elmarad a városi közgyűlés.** Debrecen törvényhatósági bizottságának e hétre tervezett október havi közgyűlése a

értesülésünk szerint a jövő hónap elsejére halasztatik.

— **Új posta és távirtda főigazgató.** A Kormányzó a kereskedelmi miniszter előterjesztésére Csathó Béla posta és távirtda igazgatónak a posta és távirtda főigazgatói címet és jellegét adományozta.

— **A szinügyi bizottság ülése.** Debrecen város szinügyi bizottsága ma délután 4 órakor Csóka Sámuel h. polgármester elnökletével ülést tart.

— **Kinevezés.** A hivatalos lap tegnapi száma közli hogy a debreceni kir. ítélőtábla elnöke dr. Diczig József jogszigorló debreceni lakost a debreceni kir. ítélőtábla kerületébe ideiglenes minőségű segélydíjas joggyakornokká kinevezte.

— **A tűzoltóság szabályrendeletéről.** A közgyűlés a debreceni tűzoltóság korábban elkészített szervezeti szabályzatát elfogadta s azt jóváhagyás végett felküldte a belügyminiszterhez. A miniszter néhány nappal ezelőtt a szabályrendeletet leküldte a városi tanácshoz módosítás végett. A fanacs a szabályrendeletet kiadta Szankay F. Béla tűzoltóparancsnoknak, aki a módosítással már el is készült és a módosított szabályrendeletet tegnap már be is adta a városi tanácsnak. A módosítást azért látta a miniszter fontosnak, mivel Debrecen kiterjedésének megfelelően keveselte a szabályrendeletben megjelölt 40 főnyi létszámot s azon óhajának adott kifejezést, hogy a debreceni tűzoltóság 46 főnyi létszámmal rendelkezék. A jelenlegi létszám 33 főből áll. Nagyon kívánatos, hogy a módosított szabályrendelet mielőbb közgyűlés elé kerüljön s az égetővé vált tűzrendészeti probléma végre megfelelő megoldást nyerjen.

— **Mi után fizessen a város forgalmi adót?** A forgalmi adóról szóló rendelkezésére hivatkozással a tanács átíratban kérdést intézett a pénzügyigazgatósághoz, hogy mely jogvédelmi és bevételai után kell fizetni forgalmi adót.

— **Leszerelt tisztek gyakorlati pályákon.** A trianoni békeszerződés végrehajtása folytán nagyobb számú tiszt kiválik a hadseregből és kénytelen polgári pályán elhelyezkedni. Mivel a magánúton való elhelyezkedés az állást keresők nagyszáma miatt meglehetősen nehéz, a honvédelmi miniszter azon tisztek részére, akik önérejükkel elhelyezkedni nem képesek, állandó elhelyező bizottság felállítását vette tervbe. Ebben a bizottságba a mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi vezető egyéniségeket, valamint a testületeket is be akarják vonni. A miniszter az elhelyezkedni kívánók részére főleg a mezőgazdaság, az ipar és a kereskedelem terén szándékozik támogatást nyújtani.

Mindazok a tisztek, akik polgári pályákon készülnek elhelyezkedni és ecélből az említett bizottság támogatását igénybe óhajtják venni, november hó 5-ig jelentésk be a honvédelmi miniszterium VIII. osztálya címére személyi adataikon kívül azt, hogy milyen pályára törekednek, mely városban, vagy vidéken kívánnak állást, továbbá nyelvismeretüket szóban és írásban, milyen iskolai képzettséggel bírnak, gépirást és gyorsírást tudnak-e, milyen mértékben és nyelven.

Akik kereskedelmi pályákon kívánnak elhelyezkedni, azok részére ajánlatos, hogy a gép- és gyorsírásban mindenesetre szerezzenek jártasságot és erre már most használják fel minden erejüket.

— **A Manz intéző bizottsága tisztelettel kéri mindazokat az urasszonyokat, akik szivesek voltak taggyűjtő ivatek elvállalni, hogy a gyűjtéjtést november 2-dikáig befejezni és a gyűjtőivatek Fráter Erzsébet elnök lakására (Kossuth-utca 36.) elküldeni sziveskedjenek, hogy a november elején tartandó közgyűlésen a tagok száma tudva több legyen.**

— **Az egészségügyi bizottság ülése.** Debrecen város egészségügyi bizottsága ma déli 12 órakor ülést tart. Az ülésen több közegészségügyet érintő fontos ügy vár megvitatásra.